

Агеєва Галина Миколаївна,

к. т. н., с. н. с.

Національний авіаційний університет,

м. Київ, Україна

agieieva@nau.edu.ua

ЦИКЛІЧНІ СПОРУДИ ЗАКЛАДІВ ТОРГІВЛІ – ВЗІРЦІ АРХІТЕКТУРИ КИЇВСЬКОГО МОДЕРНІЗМУ

Архітектура часів модернізму тісно пов'язана зі стрімким розвитком будівельної галузі впродовж минулого століття, зокрема впровадженням залізобетону в будівництво цивільних, промислових та транспортних об'єктів. Це супроводжувалось пошуком нових просторових форм, конструкцій, технологій виготовлення та монтажу; сприяло розвитку будівельної науки, зокрема методів моделювання та проектування на засадах застосування електронної обчислюваної техніки тощо. Як результат, з'явилися унікальні за архітектурними та конструктивними рішеннями будівлі закладів культури, освіти, торгівлі, споруди транспорту, культові споруди та ін. [1, с. 10].

За оцінкою спеціалістів, забудова столиці України налічує понад 70 об'єктів – яскравих взірців саме київського модернізму, побудованих упродовж 1955–1991 років [2, с. 1].

Серед них є два об'єкта закладів торгівлі, які мають циклічну форму в плані та побудовані за експериментальними

проектами київської архітекторки Алли Аніщенко. Це – великі за площею будівлі Залізничного та Печерського ринків, побудовані у 1973 та 1984 роках відповідно [3, с. 5].

Кожний з цих об'єктів виконував провідну роль у формуванні містобудівної ситуації привокзального простору з боку вул. Кудряшова (Залізничний район) та Печерської площі.

Для реалізації архітектурних рішень будівель ринків були запропоновані та реалізовані нові для того часу конструктивні та інженерні системи. Зокрема, великопротитне покриття зальних приміщень та антресольних поверхів було виконано у вигляді висячих залізобетонних оболонок діаметром 52,4 м [3, с. 5].

Це дозволило виключити з внутрішнього простору торгівельних залів системи вертикальних тримальних елементів каркасу (колон), отримати додаткові торгівельні місця та забезпечити відповідні умови праці та обслуговування. Система огорожувальних конструкцій будівель

виконувала функції опор для великопрольотного покриття, сприяла максимальному використанню природного світла для експлуатації зальних приміщень та антресольних поверхів.

«Родзинкою» архітектурно-просторових та конструктивних рішень вважаються виразні структури фасадів,

Рис. 1. Будівля Печерського ринку, загальний вигляд, 1990-і роки [3, с. 6]

Науково-технічний супровід проектування, виготовлення та монтажу останніх виконувався за участю провідних фахівців ДП «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій» [3, с. 6].

За піввіковий період експлуатації будівлі неодноразово змінювали функціональне призначення, що супроводжувалось реорганізацією прилеглих територій, переплануванням внутрішніх просторів, фізичним зношуванням будівельних конструкцій тощо.

Змінювалась й містобудівна

складовими яких є:

- залізобетонні колони двох типорозмірів зі змінними за висотою перерізами, бічні сторони яких мають форму гіперболічних параболоїдів (рис. 1);

- збірні залізобетонні стрижневі трикутники, об'єднані в чотирьох ярусну систему (рис. 2).

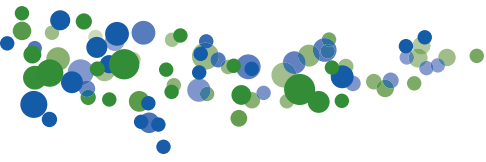

Рис. 2. Будівля Залізничного ринку, інтер'єр, 2021 р. Фото – Л. Кривельова

ситуація поруч із об'єктами. Ущільнення забудови прилеглих територій вплинуло й на втрату будівлями ролі функціональних акцентів [4, с. 1].

Разом з тим, технічний стан тримільних і огорожувальних конструкцій будівлі Залізничного ринку дозволяє прогнозувати можливість її подальшої експлуатації [3, с. 13].

Для повернення та посилення ролі функціонального акценту забудови, що склалося навколо останнім часом, можуть бути залучені декілька принципів просторових композиційних

рішень, а також метод триангуляції, успішно реалізований в архітектурних та конструктивних рішеннях будівель Залізничного ринку та бізнес-центру (вул. Георгія Кірпи, 2-а) [4, с. 5].

Використані джерела:

1. Bykov A., Gubkina Ie. Soviet modernism, brutalism, post-modernism: Buildings and Structures in Ukraine 1955-1991. Berlin: Dom publishers, 2019. 264 p.
2. Ващук М. У Києві створили мапу архітектури модернізму. The Village Україна : веб-сайт. URL: <http://surl.li/giiqq> (дата звернення: 07.03.2024).
3. Кривельов Л. І., Кафієв К. П. Збереження забудови київського модернізму минулого століття. Технічний стан будівлі «Залізничний ринок». Наука та будівництво. 2023. № 33 (3-4). С. 3-15. DOI: <https://doi.org/10.33644/10.33644/2313-6679-34-2022-1>
4. Шевченко Л. Монстри модернізму: круглі ринки Алли Аніщенко. Хмарочос : веб-сайт. <http://surl.li/giiqw> (дата звернення: 07.03.2024).
5. Агеєва Г. М., Кривельов Л. І. Організація привокзального простору Південного вокзалу Києва зі збереженням будівлі Залізничного ринку. Інновації в архітектурі, дизайні та мистецтві : збірка тез II Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25-26 трав. 2023 р. Київ : НАОМА, 2023. С. 4-5. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.8247314>

Білошицька Наталія Іванівна,

к.т.н., доцент

Татарченко Галина Олегівна,

д.т.н., професор

Східноукраїнський національний університет

імені Володимира Даля

м. Київ, Україна

beloshitska@ukr.net

ЗЕЛЕНІ НАСАДЖЕННЯ МІСТА КИЄВА

Київська міська рада
Київська міська державна
адміністрація

Департамент економіки
та інвестицій

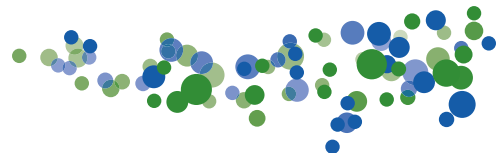

КНДУ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ МІСТА

Всеукраїнська науково-
практична конференція з
міжнародною участю

ПРОКІЇВ

СЕКЦІЯ 04

БУДІВНИЦТВО. АРХІТЕКТУРА ТА ДИЗАЙН

